

Türkiye İpekböcekçiliği ve İpekçilik Milli Komitesi 3. Yürütme Kurulu ve 1. Ulusal İpekböcekçiliği Zirvesi Raporu

Türkiye İpekböcekçiliği Ve İpekçilik Milli Komitesi

3. Yürütme Kurulu Toplantı Raporu

Sekreteryası ve raportörlüğü Birliğimiz tarafından yürütülen, 20 kamu kuruluşunun Yürütme Kurulu üyesi bulunduğu, “ Türkiye İpekböcekçiliği ve İpekçilik Milli Komitesi” 2006 yılı olağan 3. Yürütme Kurulu toplantısı 24 Kasım 2006 tarihinde saat 10.00 da, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zootekni Bölümü Başkanı Prof. Dr. Sn. Çetin FIRATLI başkanlığında, Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası’nda gerçekleştirilmiştir.

Komite Başkanı Prof. Dr. Çetin FIRATLI tarafından, olağan 3. Yürütme Kurulu toplantısının Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odasının daveti üzerine gerçekleştirildiği, bu toplantının hem bir sonraki günü yapılacak, Tarım Bakanı Sn. M.Mehdi EKER’in de iştirak edeceği, “ **1.Ulusal İpekböcekçiliği Zirvesi**” için hazırlık olacağı, hem de bölge açısından önem taşıyan halen yürürlükte ve geliştirilmekte olan Diyarbakır projelerinin değerlendirilmesi açısından önem arzettiği ve yöreden katılan çeşitli kurumların yetkililerinin de geniş ölçekli tartışmaya katılımının faydalı olacağı belirtilmiştir.

Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası Başkan Yrd. Mehmet KAYA tarafından, Oda olarak ikinci kez ev sahipliği yapılan bu toplantı vesilesiyle, Türkiye İpek Böcekçiliği ve İpekçilik Milli Komitesini, aralarında görmekten son derece memnun olunduğu, Diyarbakır’ın yıllarca birçok medeniyete uygarlık yaptığı, hem doğu batı, hem kuzey güney ekseninde çok önemli bir ticaret merkezi olduğu, özellikle ipekböcekçiliğinin ekonomikliliğinin yanı sıra kültürel bir gelir kaynağı da olduğu, son üç yıldır Avrupa Birliği destekli projeler gerçekleştirildiği, şimdilik bunların Kulp merkezli olduğu süreç içerisinde, kuzeydeki ilçelerde de (Hani, Lice,Dicle v.b..) gerçekleştirileceği, Diyarbakır’ın Türkiye’de yaş koza üretiminde her ne kadar ilk sıralarda yer alsa da, bunun yeterli olmadığı, 80’li yıllarda, yılda seksen, doksan ton yaş koza elde edildiği günlerin hatırlarda olduğu, herkesin bildiği terör olayları v.b nedenlerin tüm ekonomiyi etkilediği gibi ipekböcekçiliğini de etkilediği vurgulanarak, yapılacak Zirveye çok değer verildiği vurgulanarak bu projelerde Tarım Bakanlığının da katkısının önemi hatırlatılmıştır.

Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası Proje sorumlusu Özlem AVŞAR tarafından tanıtılan

“İpekböcekçiliğini Geliştirme Projesi”

- Proje fikri 2000 yılında DTSO gündemine girdi.
- Ekim 2001 Milli Komite Toplantısı DTSO’da yapıldı.
- 2002 Yılında proje fiili olarak başlatıldı.
- DTSO, DTB, Dönemim Bölge Valiliği, İl Valiliği, Tarım İl Müdürlüğü ve KOZABİRLİK işbirliği ile başlatılan proje için;
- Bölge Valiliği tarafından Narlıca köyündeki halı atölyesi depo amaçlı kullanım için onarımı yapıldı.
- Tarım İl Müdürlüğüne ait eski inficar evi onarıldı, inficar rafları yaptırıldı.
- Yaş koza kurutma amaçlı elektrikli kurutma makinesi alındı.
- Kuru kozaların depolanması için gerekli raflar ve dezenfeksiyon için formaldehit DTSO ve DTB tarafından temin edildi.
- Tarım İl Müdürlüğü tarafından dezenfeksiyon çalışmaları yaptırıldı.
- Kulp Kaymakamlığı tarafından kireç temin edildi. Üretici tohum talebi belirlendi.
- KOZABİRLİK tohum temini ve inficarını sağlayarak üreticiye ev teslimi gerçekleştirdi.
- Yaş kozalar yine KOZABİRLİK tarafından üreticinin kapısından alındı.
- Ödemeler nakdi olarak üreticiye kapıda teslim edildi.

Sonuç olarak 2002 yılında;

- 200 Üreticiye 400 Paket tohum (inficarlı) dağıtıldı.
- Paket başına ort. 14,5 Kg. yaş koza alındı.

- **Toplam 5,6 Ton yaş koza alımı yapıldı.**

2003 Yılında;

- **380 Üreticiye 800 Paket tohum dağıtıldı.**
- **Paket başına ort. 33 Kg. yaş koza alındı.**
- **Toplam 25 Ton yaş koza alımı yapıldı.**

2004 Yılında;

- **594 üreticiye 1240 Paket tohum verildi.**
- **Paket başına ort. 28 Kg. yaş koza alındı.**
- **Toplam 35 Ton yaş koza alımı yapıldı.**

2005 Yılında;

- **690 üreticiye 1630 Paket tohum verildi.**
- **Paket başına ort. 28 Kg. yaş koza alındı.**
- **Toplam 45 Ton yaş koza alımı yapıldı**

Diyarbakır-Kulp İlçesinde İpekböcekçiliğini Geliştirme Projesi.

Proje Ortakları: DTB-DTSO

Proje Bütçesi: 210.276 Euro

Proje Süresi: 20 Ay

Hedef Grup: Kulp-Merkez ve 30 köy

Hibe Oranı: % 90

Başlangıç Tarihi: 31/03/2006

Hedefler:

1. Üretici Aile İşletmelerinin Bilgi ve Becerilerinin Arttırılması,
2. Dut Ağacı Sayısı ve Dut Yaprığı Kalitesinin Arttırılması, İpekböceği Tohum İnficar Kapasitesinin Arttırılması,
3. Yaş Koza Üretiminin 60 Ton/Yıl Düzeyine Çıkarılması,
4. Yaş Koza Kurutma Kapasitesinin Arttırılması,
5. Kulp Koza Üreticileri Kooperatifi'nin Kurulması,

Proje; Kulp merkez, Ağaçlı Beldesi ve 30 köyde uygulanmak üzere programlanmıştır.

Projeyle;

- 592 olan üretici aile işletmesi sayısı 750'ye çıkacak,
- Paket başına Ort. verim 28.1 Kg'dan 35 Kg. seviyesine çıkarılacak,
- 35 Ton/yıl olan yaş koza üretimi 60 ton/yıl düzeyine çıkarılacak,
- 25 köy ve/veya mahalle muhtarına 4 saat eğitim verilecek,
- ipekböcekçiliği yapan 460 üreticiye 92 saat eğitim verilecek,
- 2 yılda 10.000 adet dut fidanı dikilecek,
- İnficar kapasitesi 1600 paket seviyesine çıkarılacak,
- Koza kurutma kapasitesi 240 Kg./Saat seviyesine çıkacak,
- "Kulp Koza Üreticileri Kooperatifi" kurulacaktır.

Ayrıca;

- DTSO tarafından yürütülen "İpekli Dokumayı Destekleme Projesi" ile ortak kullanılmak üzere Kulp-Merkezde bir ofis oluşturuldu.

Kulp-Merkez, Ağaçlı Beldesi ve 19 köy olmak üzere toplam 21 yerleşim merkezinde KOZABİRLİK temsilcileri ile birlikte 745 üreticiye 2000 paket İpekböceği tohumu ile 1000 adet inficar çerçevesi ve 45 adet çift katlı kerevet yaptırılarak üreticilere dağıtıldı.

Elde edilen yaş kozalardan kelebek çıkışını önlemek amacıyla

- **2 adet elektrikli koza kurutma makinesi**
- **1 adet jeneratör satın alınarak inficar tesislerinin bulunduğu Narlıca köyünde kurulumu sağlandı.**

Proje kapsamında;

- **750 adet budama bıçağı,**
- **750 adet termo-higrometre,**
- **2,5 ton kraft kağıdı,**
- **1200 torba kireç üreticilere dağıtılmıştır.**
- **Bu girdilerin kullanılması konusunda üreticilere teknik bilgiler verilmiştir.**
- **5 Temmuz 2006 tarihinde Kulp İlçesi Narlıca köyünde "Koza Şenliği" düzenlendi.**
- **Ticaret ve Sanayi Odası ile Ticaret Borsası'nın katkılarıyla başarılı 20 üreticiye hediyeler verildi.**

EĞİTİMLER

- **D.Ü. Zir. Fak. Öğr. üyesi Zafer AKTÜRK tarafından üreticilere dut ağaçlarının bakımı, budanması ve aşılması eğitimi verildi.**
- **Tarım İl Müdürlüğü ipekböcekçiliği konu uzmanı Zir. Müh. Elif TUZLU YALÇIN tarafından üreticilere ipekböceği eğitimi verildi.**

Proje sunumu sonrasında gelen sorular doğrultusunda, üreticilerin verdikleri emeğin karşılığını alamadıklarının dile getirildiği, kutu başına ortalama 30-35kg yaş koza veriminin arzu edildiği ancak, bunun dolu v.b iklim koşullarından yaprak kalitesinin düşmesi ve yaprak bulunamamasından dolayı şanssızlığa uğradığı, proje ekibi olarak, amaçlarının aldıkları

tohumdan elde ettikleri yaş koza miktarlarının en yüksek verimde elde edilmesi olduğu açıklanmıştır.

Projenin sonraki uygulamasında yol gösterici olarak, yetiştirme tekniklerinin de irdelenmesi gerektiği, ancak, proje sorumluları tarafından proje başlangıcında don olayının başlamasının en büyük şansızlık olduğu dile getirilmiştir.

Türkiye Ziraat Odaları Birliği yetkilisi Levent Genç tarafından, Avrupa Birliği Projeleri'nde risklerin **nceden** belirtilmesi gerektiği vurgulanmıştır. 2090 sayılı doğal afetler ile ilgili konuları düzenleyen kanunda ve buna dayalı uygulanan Tarım Sigortaları Kanunu'nda, "**mal varlığının %40 ının zarar görmesi**" sınırlamasının "rnde meydana gelen zarar" ile ifade edilmesinin ipekböceği yetiştiricileri açısından önemli destek olacağı hatırlatılmıştır.

Uludağ niversitesi temsilcisi Prof. Dr. mran şAHAN tarafından, insanların para vermedikleri şeyin değerini bilemeyeceği, evin bir köşesinde yapılan yetiştiricilikte "ne cıkarsa bahtıma" anlayışı olacağı, kendi koşulları ile yapılanla, biraz düzeltilmiş pilot odalarda yetiştiricilik yapılması arasında şüphesiz verim farkı olacağına dikkat çekilmiş ve bakım-beslemenin önemi vurgulanarak, evi düzgün olanlara daha fazla tohum verilmesi önerilmiştir.

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı yetkilisi Engin DİKİCİ; Avrupa'da ipekböcekçiliği yetiştiriciliğinin çok önemli olduğu, üretici kuruluşların tohumu kullanılarak iyi bakıp besleyen ve ürünü Kozabirlik gibi kuruluşlara satan üreticilere verdiği taktirde kutu başına 132.6 EURO destek yapıldığı ve AB' de bir kutudan alınan yaş koza miktarı 20 kg'ın altında olduğunda ise destekleme yapılmadığı hatırlatılmıştır.

Kozabirlik Genel Müdürü Ayhan KARAGÖZOĞLU tarafından Kulp'a haksızlık yapılmaması gerektiği, kozanın kalitesinden çok memnun olunduğu, üreticinin hayvanı öldürmekten hoşlanmadığı, ücretsiz olmasına rağmen tohumun fazlasını almadığı, ayrıca, ihraç edilen koza kalitesinden de çok memnun kalındığı birkez daha belirtilmiştir.

Komite Başkanı Prof. Dr. etin FIRATLI tarafından ise, Kulp projesinin eleştirilmediği, nasıl katkı yapabilirizin tartışmaya aıldığı, proje sorumluları için verimin düşüklüğünün savunma yeri olduğu, ipekböcekçiliği deyince sadece Kulp ve Bursa'nın akla gelmemesi gerektiği, projenin hem yaygınlaştırılması hem de pilot bölgelerde büyük projeye dönüştürülerek toplu boğma, besleme v.b yerlerin oluşturulması gerekliliği belirtilmiştir.

Güneydoğu Anadolu Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürü Zübeyir Türk tarafından, küçüklüğünden beri ipekböcekçiliği yetiştiriciliğinin bizzat içinde olduğu, iki kutu besleyenin  ve dört paket kapasiteye çıktığı o zamanlarda teşvik, destekleme olduğu, ortalama veriminde

25-40 arasında değiştiği, kozaların dağıtılma döneminde bu yıl köyüne gittiği, bir kutudan ne kadar alındığı şeklinde kendi aralarında bir takibin söz konusu olduğunun gözlendiği, bu sene yaşanan doludan dolayı beldenin çoğunun yetiştiricilikten vazgeçtiği, yetiştiricilerin ise en azından yetiştirdiği kutu sayısını yarı yarıya indirmek zorunda kaldığı, Kulp'un bu seneki sorununun sadece dolu olduğu, Kulp halkının başka yetiştiricilik kaynağı olmadığı, zaman zaman ilaçlama ve doludan yaşanan şansızlıklar, doğal afetlerden doğan kayıplar için üreticiyi sigortalayacak bir çözümün gündeme getirilmesi önerilmiştir.

Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası Genel Sekreter Yrd. Lezgin YALÇIN tarafından, ipek ailesini aralarında tekrar görmekten duyulan mutluluk dile getirilmiş, geçmişte hangi süreçten geçildiği hatırlatılarak, 2001 yılında, Ekim ayında, Kulp'un Ağaçlı beldesine gidildiğinde köylülerin "bu iş olmaz" dediklerinin hala hafızalarda olduğu, zar zor kabul ettikleri, 2002 de, 200 üreticiye 400 paketin dağıtıldığı, ortalama 14 kg alındığı, ikinci yıl 400 üreticiden, paket sayısı 800, toplam hasılat 25 ton, cnc yıl 35 ton, dördüncü yıl 45 ton, bu yıl yine 35 ton olduğu, projelerin kendisi tarafından hazırlandığı, getirilen eleştirilerin düşünülerek hazırlık yapıldığı, üreticilere, modern üreticilik için gerekli olan kerevet v.b verildiği, bu işe yeni başlayan dört ziraat mühendisinin bu işi artık öğrendiği, Kulp Tarım İlçe Teşkilatını maalesef yeterince yanlarında göremedikleri, örneğin, projenin hedefi olan, kerevet verilen üreticinin ortalama kaç kilo aldığının eleman yetersizliği nedeniyle takip edilemediği, doğal bir afet yaşanılmadığı takdirde 2007 yılında daha da başarılı olunacağına inancı belirtilmiştir.

Diyarbakır Tarım İl Müdürlüğü İl Md. Muavini Sadat BAYAR tarafından, eğitim ve yayım çalışmalarında destek verilmeye çalışıldığı, Lice, Hani v.b yerlerde, dut ağaçlarının muhafaza edilmesine ve artırılmasına gayret gösterileceği, Tarım İl Müdürlüğü olarak birçok alana hizmet verildiği, sadece Kulp'da yetiştirilmesinin yeterli olmadığı, Lice, Hani, Havza gibi potansiyele sahip yerlerde de arz talep dengesine uygun olarak yayılarak, sadece geleneksel olarak, hammaddeyle ve hammaddeyi ihraç ederek kısıtlı kalınmaması gerektiği, uzun soluklu bir iş olarak ele alınarak, başka alanlara da kaydırılarak, her türlü desteğin bütün olarak değerlendirilmesi gerektiği, "sen ne yaptın ben ne yaptım" hesabıyla değil bizler bir arada neler yapabiliriz olarak değerlendirilmesinin daha uygun olacağına dikkat çekilmiştir.

Ticaret ve Sanayi Odası Genel Sekreter Yardımcısı Lezgin YALÇIN tarafından ise, İlçe teşkilatının yanında olmaması ifadesinin, eleştiri olarak değil, güçlendirilmesi talebi olarak ele alınması hususu tekrarlanmıştır.

Komite Başkanı tarafından ise, Diyarbakır'ın bunu sahiplendiği, burada konuşulanların bir eleştiri olarak değil, projeye katkı olarak, bir hizmet yarışı şeklinde sahiplenerek ele alınarak, doğal afetler dışında başka nedenler olabileceğinin de irdelenmesi gerektiği, bir ileri

aşamada projenin gidişatının doğru ve başarılı olduğu, doğal afetlerin ise Devlet tarafından sigorta v.b kanunlarla çaresinin bulunabileceği, yaygınlaştırmanın Tarım Bakanlığının İlçe Müdürlükleri, GAP İdaresi gibi kuruluşlarla sağlanabileceği, lokomotifin burada el sanatları ve halı ile oluşturulabileceği vurgulanmıştır.

İpekböcekçiliğinin küçük bir iş diye yabana atılacak bir değer olmadığı, 40-45 günde üreticiye 2-3 milyar TL gelir getirdiği, yerli üretime ilaveten, 3 milyon dolar ipek ithalatı, 30 milyon dolar ipek halı ihracatıyla 27 milyon dolarlık bir artı değer söz konusu olduğu bildirilerek, Kulp'a 450 milyon dolar'ın verilmiş olmasının önemi bir kez daha vurgulanmıştır.

DPT yetkilisi Dr. Necdet Cemal CİZMECİ tarafından ise, Bursa İpekböcekçiliği Araştırma Enstitüsü'nün kapatılmasına karşı çıkıldığı, Bursadaki tesisin Diyarbakır'a nakli şeklinde değilde, Diyarbakır'da İpekböcekçiliği ile ilgili ayrı bir birim oluşturulması hususunun ele alınmasının ve Sn. Bakanın bu şekilde sunulmasının daha yararlı olacağı hatırlatılmıştır.

Ayrıca, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından faaliyetleri durdurulan Bursa İpekböcekçiliği Araştırma Enstitüsü'nün faaliyetlerini mevcut alet ve ekipman ile yetişmiş personelinden yeterli derecede faydalanabilmesi için bunların Bursa'da bulunan Kozabirlik bünyesinde değerlendirilmesinin uygun olacağı önerilmiştir.

Diyarbakır'da Güneydoğu Tarımsal Araştırma Enstitüsünde faaliyete geçirilen ipekböcekçiliği biriminin de faaliyetlerinin desteklenmesinin gerekli ve uygun bulunduğu belirtilmiştir.

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı TAGEM Daire Başkanı Veysel ÖREN tarafından ise, son dört yılda Tarımsal Araştırma Teşkilatlarında yeniden yapılanma çalışmaları başlatıldığı, 60'ın üzerinde Araştırma Enstitüsü'nde bir azaltmaya gidildiği, bu azaltmanın sayı azaltmasından ziyade aynı görevi yapabilen mükerrer olan Enstitülerin sistem dışı bırakılması şeklinde olduğu, Türkiye'de hem Enstitü hem de Kozabirlik olması nedeniyle 2004 yılında bu Enstitü'nün Kozabirlik bünyesinde faaliyet göstermesinin, yürütmesinin amaçlandığı bir Bakanlar Kurulu Kararnamesinin çıkarıldığı hatırlatılmıştır. Sn. Bakanın imzasıyla bu Enstitünün Kozabirliğe ihalesiz olarak devredilmesi yönünde 2005 yılında bir talepte bulunulduğu ancak, kendilerinin dairesinin bu tür konuları takip etmediği, düşüncelerinin Diyarbakır'da eğer ihtiyaç varsa, yeni bir bina şeklinde değil de, altyapı, tadilat v.b, güçlü bir birimin oluşturulması, geliştirilmesi, tohum üretimi yapabilecek bu işi sürdürebilecek teknik elemanların istihdam edilmesi, tekrar burada bir **şubeleşme** şeklinde bir birimin oluşturulması yönünde olduğu, son olarak **Bursa'daki Enstitünün Kozabirliğe devr edilerek** faaliyetlerini orada sürdürmesinden yana oldukları açıklanmıştır.

Bilecik Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Ahmet ÖZÜNLÜ tarafından ise, 1994 yılında ilk toplantıya katıldığı tarihten beri heyecanının devam ettiği, konuşmacıların düşüncelerine iştirak ettiği, katıldığı toplantılarda ipekçiliğin yeniden doğuşu yavaş, yavaş meyvelerinin alındığı, doğal afetler dışında, “ipeğin ana yurdunda yeniden doğuşu” ibaresini toplantı giriş standlarında görmenin kendisini çok heyecanlandığı, Enstitünün Kozabirliğe acilen devredilmesini desteklediği, Kozabirlik koordinatörlüğünde Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Tarım Müdürlüklerinin, Ticaret ve Sanayi Odalarının, Borsaların, Türkiye Ziraat Odaları Birliğinin ortak çabalarıyla Türkiye'nin yeniden tarihi önemine ve ipek ülkesi kimliğine kavuşacağı ifade edilmiş, Diyarbakır'ın bu projesinin ipekçiliğin yapıldığı tüm bölgelere yayılmasının faydalı olacağı önerilmiştir.

Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası Proje sorumlusu Meryem Özdemir tarafından, “**İpekli Dokumayı Canlandırma ve Destekleme Projesi**” tanıtılmıştır.

Projeye ilgili sunum aşağıdadır:

İPEKLİ DOKUMAYI CANLANDIRMA VE DESTEKLEME PROJESİ

- **Projenin Amacı; Kulp ilçesi ve Ağaçalı Beldesinde ipekli dokuma sektörünü geliştirmek suretiyle kırsal alanda istihdamı ve gelir seviyesinin artırılmasına katkıda bulunmaktır.**

Ana Faaliyetler:

**Kulp ilçesi ve Ağaçalı Beldesinde ipekli dokuma kültürünü tanıtmak,
14 – 23 yaş arası kadın/kızların konu hakkındaki bilgi ve becerilerini arttırmak,
İpek iplik çekim, ipekli kumaş dokuma ve ipek halı dokuma atölyelerini oluşturmak,
Aile işletmeciliğini desteklemek suretiyle kırsal alanda istihdamı geliştirmek.**

- **Hedefler:**
- **İpekli Dokuma Kültürünün Tanıtılması**
- **5 Ton/Yıl Koza İşleme Kapasiteli İpek İp Çekim Tesisinin Kurulması**
- **30 Tezgah Kapasiteli İpek Halı Dokuma Atölyesinin Oluşturulması**
- **Kadın/Kızların Bilgi ve Becerilerinin Arttırılması**
- **İpekli Dokuma El Sanatlarının Geliştirilmesi**
- **Aile İşletmeciliği ve Üretici Örgütlenmesinin Desteklenmesi**

Proje; Kulp merkez ve Aaçlı Beldesinde uygulanmak üzere programlanmıştır.

Bu projeyle;

10 ton yaş koza işleme kapasiteli ipek ip çekim atölyesi kurulacak,

30 adet dokuma tezgahı kapasiteli ipek halı dokuma atölyesi kurulacak,

30 kadın/kıza ipek halı dokuma eğitimi verilerek, aile işletmeciliği modeliyle üretim yapmaları sağlanacak,

10 adet el dokuma tezgahlı ipekli dokuma atölyesi kurulacak,

En az %50'si kadın/kız olmak üzere, 20 kişiye ipek ip çekim eğitimi verilerek, atölyede istihdamları sağlanacak,

10 kadın/kıza ipekli dokuma eğitimi verilerek, aile işletmeciliği modeliyle üretim yapmaları sağlanacak,

Kulp İpekçilik Üretim ve Pazarlama Kooperatifi kurulacak.

Proje Kapsamında Yapılan Satın almalar:

- 1 adet ipek iplik çekim makine sistemi
- 1 adet ipek iplik büküm makinesi
- 10 adet ahşap kamçılı dokuma tezgahı
- 30 adet ahşap ipek halı dokuma tezgahı
- 5 ton yaş koza
- 200 kg ipek halı ipliği

Proje kapsamında yapılacak eğitimler;

- 30 kişiye 8 ay süreli İpek Halı Dokuma Eğitimi,
 - 10 kişiye 8 ay süreli İpekli Dokuma Eğitimi,
 - 20 kişiye 8 ay süreli İpek İp ekim ve Büküm eğitimi,
 - 2 kişiye 1 ay süreli İpek iplik büküm Eğitimi verilecektir.
- 04/11/2006 tarihinde Diyarbakır İli, Kulp İlçesi Aaçlı Beldesi'nde İpekli Dokuma Eğitimi Başlatıldı.

Ahşap kamçılı dokuma tezgahlarında 35 kişiye iplik sarma sistemi,özgü hazırlama , kumaş iplik özellikleri, pamuklu ve ipekli kumaş dokuma ve kumaş kalite kontrolü konularında eğitimi verilecektir.

Eğitim Süresinde, 30 kişiye özgü hazırlama, desen okuma, halı iplik özellikleri, ipek halı dokuma ve ipek halı kalite kontrolü konularında eğitim verilecektir.

İpek İplik Çekim ve Büküm Atölyesi

Satın alımı yapılan makine ve ekipmanlar

- 1 Adet ipek iplik çekim makinesi
- 1 Adet koza kaynatma makinesi
- 1 Adet ipek yeniden çekim makinesi
- 1 Adet ipek iplik çileleme makinesi
- 1 Adet ipek iplik katlama makinesi
- 1 Adet ipek iplik büküm makinesi
- 1 Adet buhar jeneratörü

Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası Genel Sekreter Yrd. Lezgin YALÇIN tarafından ise, projeye başlangıçta, mancınık sistemiyle başlandığı, mancınıkla bu işin yeterli olmayacağı düşünöldüğünde, Kozabirlik Genel Müdürü Ayhan beyin de yönlendirmesiyle makine seçimine gidildiği, AB nin kırsal kalkınma projesi için ayırdığı miktarın üst limit olarak 250.000 Euro olduğu, toplam 45.000 Euro'luk bir bütçenin ise, makinalara ayrıldığı, ancak, makinaların bedelinin yaklaşık 56.000 Euro olduğu ve bütçenin aşıldığı, Ticaret ve Sanayi Odası'nın da maddi desteğiyle bu açığın kapatılarak makinaların alındığı bildirilmiştir.

GAP İdaresi Başkanlığı yetkilisi Fatma Başata TEMUR tarafından, projenin bir döngü olarak düşünöldüğünde üretim ve işleme ayağının tamamlanmış veya tamamlanmak üzere olduğu, üretim boyutunda eğitim, eleman eksikliklerinin zirvede gündeme getirilebileceği, birinin başarısının öteki beldelere de aktarılabilineceği, henüz tamamlanmayan pazarlama ayağının da aşılabilmesinin gerekli olduğu, aşılması gereken engel varsa gündeme getirildiğinde paylaşılabilineceği hatırlatılmıştır.

AB-GAP Bölgesel Kalkınma Programının, 7 Aralık 2001 tarihinde, Hazine Müsteşarlığı, GAP-Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, Avrupa Birliği (AB) arasında imzalanan finansman anlaşması ile yürürlüğe girdiği, Programın, 2002 yılından itibaren 5 yıllık bir uygulama dönemini kapsamakta olduğu, Programın taraflarının, GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı (GAP-BKİ) faydalanıcı kurum, Avrupa Komisyonu Türkiye Temsilciliği (AKTT) nin ise sözleşme makamı olduğu, Söz konusu programın kapsamının, Kültürel Mirasın Geliştirilmesi, Kırsal Kalkınma Küçük ve Orta Ölçekli Girişimcileri Destekleme (KOBİ) olmak üzere 3 ana alt başlıktan oluştuğu bildirilmiştir.

Avrupa Komisyonunun GAP Bölgesinde kullanılmak üzere ülkemize tahsis ettiği 47 milyon Euro'luk hibenin üç ana alt bileşende kullanılacağı, bu bileşenlerden Kırsal Kalkınma ile ilgili olanının, GAP İdaresi ve Avrupa Komisyonu Türkiye Temsilciliği ile yapılan protokol çerçevesinde 15/09/2003 tarihinde başladığı belirtilmiştir.

Projenin amacının, kırsal alanda sürdürülebilir gelir getirici faaliyetlerin desteklenmesi ve çeşitlendirilmesi yoluyla yoksulluğun azaltılması ve istihdam imkanlarının artırılması olduğu, Projenin Bütçesinin, 24,2 milyon Euro olup, bunun 4,2 milyon Eurosunun projelerin hazırlanması, yürütülmesi ile izleme ve değerlendirilmesindeki teknik destek için, geri kalan 20 milyon Euro'nun da projelerin gerçekleştirilmesi için hibe olarak tahsis edilmiş olduğu hatırlatılmıştır.

Kırsal Kalkınma Bileşeni çerçevesinde toplam 485 adet proje başvurusunun yapılmış olduğu, bu projelerden 99'unun seçildiği, söz konusu seçilen projelerden 2'sinin ipekböcekçiliği ile ilgili olup,(yaklaşık 437 bin Euro), bu projelerin Diyarbakır'da sektörün geliştirilmesi içinde bir ivme kazandıracığı ifade edilmiştir.

Birinci projenin adının "İpekli Dokumayı Canlandırma ve Destekleme Projesi olduğu, başvuru sahibi olarak, Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası, ortaklar olarak Diyarbakır Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği, 248.075 Euro hibe miktarının olduğu,İkinci proje adının Diyarbakır Kulp İlçesinde İpekböcekçiliğini Geliştirme Projesi olduğu, başvuru sahibi olarak, Diyarbakır Ticaret Borsası, ortaklar olarak ise, Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odasının bildirildiği, hibe miktarının da, 189.225.6 Euro olduğu tekrarlanmıştır.Ayrıca, GAP İdaresi olarak, toplantıdan bir hafta önce, bir milyon sekiz yüz bin Euroluk, Diyarbakır merkezli "Tarımsal Eğitim ve Danışmanlık Merkezi" adında bir proje hazırlandığı, şayet Avrupa Birliği Genel Sekreterliği tarafından onaylandığı takdirde, bu merkezin ipekböcekçiliği konusunda, eğitim ve danışmanlık hizmeti vereceği açıklanmıştır.

Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası Genel Sekreter Yrd.Lezgin YALÇIN tarafından, pazarlama konusunun önemli olduğu, pazarlama çalışmasının el sanatları ile ilgili proje çerçevesinin bir parçası olarak yapıldığı, GAP İdaresinin uluslar arası tanıtım aşamasında vereceği bir desteğin anlamlı ve önemli olacağı, **vizyonlarının, Diyarbakır'ı ipekli dokumada bir marka haline getirmek olduğu vurgulanmıştır.**

Sanayi Bakanlığı yetkilisi Hakan YALÇIN tarafından, Kozabirlik gibi bir üretici birlik varken projede bildirilen, “Üretici Birlik başvurusu” ibaresine neden gerekli görüldüğü sorusuna cevaben, süreç tamamlandıktan sonra, Ticaret ve Sanayi Odası bu işten çekildiği zaman projenin sürdürülebilirliği açısından da, hem üreticilerin konuyu sahiplenmesi hem de mevcut demirbaş v.b makine tesisata sahip çıkacak bir üretici kuruluşuna ihtiyaç olduğu hatırlatılarak, konuyla ilgili Tarım Bakanlığına başvuru yapıldığı açıklanmıştır.

Devlet Planlama Teşkilatı yetkilisi Dr.Necdet Cemal ÇİZMECİ tarafından ise, Türkiye’de en büyük eksikliğin koordinasyonsuzluk olduğu, herkesin birbirini bilgilendirmesi halinde üstesinden gelinmeyecek bir şey olmayacağı hatırlatılmıştır.

GAP İdaresinin yaptığı bir projeden örneğin Tarım Bakanlığının haberi olmadığı, 2007 yılında devreye girecek ve AB destekli olacak “Kırsal Kalkınma Projesi” ne ipekböcekçiliğinin de dahil edilmesi önerilmiştir.

Bursa Ticaret ve Sanayi Odası yetkilisi Tamer ULUKARDEŞLER tarafından, Diyarbakır projesine önyak olan Oda yetkilileri tebrik edilerek, yıllık iki ton ipek değil, gönüllerin daha çok ipek çekilmesi olduğu, kendi adına çalışmaları desteklemeye devam edeceği, pazar ile birlikte ipek çekilmesi,bükümü,boyaması v.b konularda her tür yardıma hazır oldukları açıklanmıştır.

Kozabirlik Genel Müdürü Ayhan KARAGÖZOĞLU tarafından, 2006 yılı ilkbahar beslemesi yaş kozaların alımının tamamlanmış olduğu, dağıtımı gerçekleştirilen toplam 5698,5 kutu ipekböceği tohumu karşılığında üreticilerce pazara sunulan toplam 126,5 ton ticari kozanın tamamının Birliklerince mubayaa edildiği, yaş koza üreticilerine Doğrudan Destek ödemesi dahil olmak üzere toplam 1.534.005 YTL koza bedeli ödendiği, Diyarbakır bölgesinde de gereken hassasiyetin gösterildiği, besleme dönemi öncesi böcekhanelerin dezenfekte edilerek, Birlik elemanları tarafından tüm üreticilere tohum yerine, inficar ettirilmiş ipekböceklerinin köylerinde teslim edildiği, yaş koza alımlarının yine Birlik elemanları tarafından yerinde gerçekleştirildiği, tüm bu faaliyetlerin yoğun bir maliyete neden olsa da Birlik olarak, bölgeden beklentilerinin oldukça fazla olduğu, 2006 ilkbahar besleme dönemi kapsamında Kulp ilçesine bağlı 20 köyde bulunan 707 üreticiden mubayaa edilen 36,106 kg yaş koza karşılığı olarak toplam 414.326 YTL nin, Kozabirlik elemanları tarafından tüm üreticilere Kulp ilçesinde elden ödendiği açıklanmıştır.

Ülke çapında dağıtılan ipekböceği tohumu miktarının bir önceki yıla oranla artış göstermesine rağmen, özellikle geçtiğimiz Nisan ayı içerisinde olumsuz seyreden iklim

koşulları nedeniyle hedeflenen üretim miktarına ulaşamadığı hatırlatılarak, ancak ürün bedellerinin zamanında ödenmesinin üreticileri memnun ettiği gibi, kendilerinin de geleceğe daha bir umutla bakmasına neden olduğu belirtilmiştir.

İpekböceği tohumu üretimine geçici olarak devam eden Enstitü'deki belirsizliğin Kozabirliğin yoğun gayretlerine rağmen henüz giderilemediği, Ancak Tarım ve Köyişleri Bakanlığının olumluyaklaşımları sonucu sözkonusu tesislerin ihaleye çıkarılmadan pazarlık usulü ile Kozabirliğe kiralanmasının Maliye Bakanlığı'nca da kabul edilmiş olduğu, mevzuat gereği ilgili prosedürün halen devam ettiği, Zira FAO'ya yapılan projelerinin kabul edilmiş olmasına rağmen, bu projenin yürürlüğe girmesi için Enstitü üzerindeki belirsizliklerin kalkması gerektiği, ancak mevcut 300 sayılı Milli Emlak Genel Tebliği kapsamında bu kiralama işleminin maliyetinin Kozabirlik açısından oldukça yüksek olacağı, zira yıllık olarak maksimum 80.000 ila 100.000 YTL arası bir kira bedeli ödemeleri gerekeceği, ancak tebliğlerin iptal edilmesi sözkonusu olunca, Kozabirliğin tek amaçlarının tohum üretmek olduğu, lojmanlar v.b lerini istemedikleri, dut bahçeleri v.b hariç, son tekliflerinin Enstitüde, yaklaşık tohumhanenin, kışlakların, laboratuvarların olduğu, 100 milyarlık 10 dönümlük bir yerin kendilerine kiraya verilmesi şeklinde olduğu şayet kabul edilmediği takdirde, Kozabirlik olarak "B planının" devreye sokularak yeni bir tesis kurulacağı açıklanmıştır.

Amaçlarının, Enstitünün bulunduğu yer içinde, üretim tesisi, laboratuvarlar, çiftçi eğitim tesislerinin bulunduğu bir İpekçilik kampüsüne çevirmek olduğu hatırlatılmıştır.

Diğer taraftan, son yıllarda kuru kozaların pazarlama sorunlarının tamamen ortadan kalkmasına rağmen, gerek yeni katma değer yaratmak gerekse ülkemizdeki firmaların kaliteli ham ipek ihtiyacını karşılamak üzere Kozabirlikce, mevcut yaş koza üretim miktarları da göz önüne alınarak, yeni bir ipek filatür tesisi kurulmasına karar alındığı,

Sözkonusu yatırımla ilgili olarak Tarım ve Köyişleri Bakanlığı TEDGEM tarafından sağlanan "Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı" kapsamında anılan Genel Müdürlüğe bir projenin taraflarınca sunulduğu ve yapılan değerlendirme sonucu projenin kabul edildiği, böylece yatırıma yönelik inşaat maliyetlerinin bir bölümünün bu projeden karşılanacağı, gerekli finansmanın Birliklerinin öz kaynaklarından sağlandığı, halihazırda devam eden kadastro çalışmalarının sonunda Aralık 2006 ayı içerisinde hafriyat çalışmalarının başlayacağı, hedeflerinin 2007 yılı ürünü kozalarının en azından bir bölümünü bu tesiste işlemek olduğu vurgulanarak,

Sözkonusu ipek filatür tesisinin kurulacağı alan olarak ,halihazırda koza depolarının bulunduğu, Eskişehir İli Mihalgazi İlçesi'ne bağlı Mayıslar Köyü'nün tespit edildiği, bu tercih yapılırken anılan tesisin üretim bölgelerine ve tüccarlarının yoğun olarak ikamet ettiği Bilecik ili Söğüt ilçesine yakınlığının getirdiği maliyet katkısı ile kırsal kesimde yaşayanlara yönelik olarak yeni iş imkanlarının yaratılmasının öneminin dikkate alındığı, Nitekim yakın bir gelecekte Bilecik koza deposunun da bu alana taşınarak, **Mayıslar Köyünün bir ipekçilik merkezine dönüştürüleceği bildirilmiştir.**

Dikkat edilmesi gereken hususlardan birisinin, yaş kozaya sağlanan destekler kapsamında üreticiye oldukça tatminkar fiyat verilmesine rağmen tatmin edici oranda bir üretim artışının yakalanamaması olduğu, bu paradoksun en önemli nedeninin, ülkemizin hızlı bir ekonomik dönüşüm yaşadığı, 1980'li yıllardan itibaren meydana gelen değişimlerle, sanayinin gelişmesine bağlı olarak kentleşmenin yüksek oranda arttığı, kırsal kesimde genellikle yaşlı kesimin yoğunlaştığı,

Dolayısıyla, üretim artışının önündeki en büyük engel konumunda olduğu, bu durumun tek çözümünün ipekböcekçiliğinin yüksek gelir getiren bir üretim biçimi haline getirilmesi olduğu, Bunun yolunun da daha fazla üretmekten geçtiği, bu amaçla Kozabirlikce, bir dizi çalışmanın yürütüldüğü, ilk etapta yeni dut bahçelerinin tesisi için üreticilere ücretsiz dut fidanı dağıtılmasının Kozabirlik Yönetim Kurulunca kabul edildiği, Kooperatif bölgelerinde ise, Aralık 2006 ayı içerisinde yapılacak tespit çalışmalarına göre ilk etapta yurt dışından 30.000 adet dut fidanı ithal edileceği, bu projenin finansmanının mümkün olması halinde Kaymakamlıklardan, mümkün olmaması halinde ise Kozabirliğin kısıtlı özkaynaklarından karşılanacağı bildirilmiştir.

Diğer taraftan projenin bir sonra ki ayağının ucuz maliyetli besleme evlerinin oluşturulması olduğu, bu projenin finansmanı için ise Yunanistan, Bulgaristan ve Türkiye olarak bir AB projesi çalışmaları başlatıldığı,bu sayede kentlerde yaşayan genç nüfusun kısa süreliğine köyüne dönebileceği ve ipekböcekçiliğinden yaklaşık bir yıllık asgari ücrete yakın bir gelir elde edilebileceği belirtilmiştir.

Halihazırda ipekböcekçiliğine sağlanan mali desteklerin yanı sıra planlı, önünü gören, gerçekçi,ayağı yere basan projelerin uygulanması ile birlikte ülkemiz için büyük bir değeri olan ipekböcekçiliğinde hedeflenen üretim artışlarının sağlanabileceğine olan inançları vurgulanmıştır.

Yürütme Kurulu üyesi bakanlık ve kurumların önemi dikkate alındığında İpekçilik Milli Komitesine de bu hedeflere ulaşılması konusunda büyük bir görev düşmekte olduğu hatırlatılarak,

İpekçilik Milli Komitesi üyelerine vermiş oldukları destekten ötürü Şahsı ve Yönetim Kurulu adına şükranları sunulmuş ve hep birlikte, tam destek ile bu sektörün tekrar etkin bir konuma dönüşeceği inancı ifade edilmiştir.

Bilecik Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Ahmet ÖZÜNLÜ tarafından, ipekçiliğin geleceği açısından, Bakanlığın katı tavrına anlam veremediği, bunun bir siyasi mesele olduğu, Enstitünün, Kozabirliğe devri ile ilgili gerekirse TOBB Başkanı Sn.Rifat HİSARCIKLIOĞLU ve Bursa milletvekillerinin de devreye sokularak, Maliye Bakanının da ikna edilmesi suretiyle bu işin biran önce çözüme kavuşturulması gerekliliğine dikkat çekilmiştir.

Kozabirlik Genel Müdürü tarafından Bakanlıklar arasında destek olmadığı, Tarım Bakanlığı kararında Devlet Planlama Teşkilatı'nda kararın gerekçesinde belirttiği gibi, daha rantabl çalıştırılmak üzere tek üretici birlik olan Kozabirliğe devri şeklinde bildirildiği, konuyla ilgili araya giren bir sürü siyasiye rağmen bir türlü Maliye Bakanlığının ikna olmamasına anlam verilemediği belirtilmiştir.

Ayrıca, Enstitü ile ilgili diğer sıkıntılarının ise, onaylanan 400.000 dolarlık Türkiye genelinde uygulanacak, AB projesinin ilk ayağının ipekböceği tohumlarının ıslahı, v.b, ikinci ayağının ise, ipek çekimi ile ilgili olduğu, Enstitünün belirsizliğinin projeyi sekteye uğratabileceği üzüntüyle ifade edilmiştir.

Ekte sunulan istatistiki değerler sunularak, Türkiyeye dış ticaret olarak bakıldığında, ham ipek ve ipek ipliği ithal , koza ve ipek halı ihraç etme konumunda olduğu, ham ipek ithalatımızın, üç milyon dolar civarı olduğu, ancak yıllık tüketim olarak, 200-250 ton ham ipek ithal edildiği, genelde ipek halı sektöründe kullanıldığı, Türkiye genelinde yaklaşık 20.000 halı tezgahı olduğu, ipeğin halıya dönüştürülme safhasına kadar katma değer düşünülduğünde, resmi rakamlarda ipek halı ihracatının, 30 milyon dolar olduğu, ancak, Halıcılar Derneği ile yapılan şifahi görüşmelerde, satışlardan çoğunun turistik bölgelerde direk yapılması nedeniyle, vergiden dolayı gümrüğe yansımaması nedeniyle gerçekte, 300- 350 milyon dolar civarıyla yüksek katma değere sahip olduğu belirtilmiştir.

Gümrük koruma tedbirlerine gelindiğinde ise, Dış Ticaret Müsteşarlığının 30 Kasım 2006 da, Resmi Gazetede, çıkan genelgesinde de duyurulduğu gibi, AB tarafından, bazı ürünlerde gümrük vergilerinin askıya alınmasının istendiği, "ham ipeğinde" bu kapsamda olduğu,

ancak, Türkiye'nin 200-250 ton kozayı Türkiye'de üretilmesi şansının hiç mümkün olmadığı, Kozabirliğin kuracağı tesisle, Diyarbakırın da toplanmasıyla ancak yirmi ton ipek ithal edeceği, geriye ikiyüz tonluk açık düşünüldüğünde korumacı olmanın da anlamı olmayacağı, Devletin yıllık bütçeden birbuçuk milyon YTL desteğiyle sektörün ayakta durduğu, yıllık 300-350 milyon dolarlık bir ihracat geliri ile de sektörün bu anlamda karlı olduğu açıklanmıştır.

TAGEM Genel Müdürü tarafından da bildirilen, Diyarbakır'da bir birim açılması kararının desteklendiği, Türkiye'nin dağıttığı tohum miktarının, 5.700 kutu olduğu, amaçlarının 8.000-10.000 kutuya çıkarmak olduğu, Enstitünün altmış milyon kapasite fazlasının mevcut olduğu, Kozabirliğin elemanıya, ARGE çalışmalarıyla, oturmuş sistemiyle mevcut olduğu vurgulanarak, ayrıca, yeni bir kurumla tohum üretilmesinin hiçbir anlamı olmadığına, bir Diyarbakır'da bir **birimin** kurulmasının yeterli olduğuna dikkat çekilmiştir.

Ayrıca, Projenin her aşamasında Diyarbakırla birebir çalışıldığı ancak, projenin diğer bölgelere de Lice, Hani gibi yayılması hedefleniyorsa Kozabirliğin iki üç elemanla yetersiz kalacağı, Tarım İl Müdürlüğünün, çiftçi eğitimi için uzman ihtiyacına acilen çözüm bulması gerektiği vurgulanmıştır.

Bulgaristan-Yunanistan-Türkiye AB Projesinin amacının, uygun maliyetle çiftçilere sera tarzi besleme evleri yaptıracağı, amacının bir köyde beş kişinin bu işi yapması yerine, iki kişinin iş olarak yapması ve beş veya on paketten iki üç milyar para kazanarak gelir elde etmesi olduğu, ayrıca, FAO nun oluşturduğu "**Karadeniz ve Orta Asya Ülkeleri İpekçilik İşbirliği Örgütü**" nün mevcut olduğu, bu örgütün etkin çalıştığı, ipekli el sanatlarının canlandırılmasına yönelik olarak yirmidörtmilyon dolarlık bütçeli bir taslak proje hazırlandığı, dokuz ülkede uygulanacak bu projeye **Türkiye'nin de dahil ettirildiği**, bütçesine yönelik kaynaklarla ilgili görüşüldüğü, proje yürürlüğe girdiğinde, **Diyarbakır, Muğla, Nallıhan, Bilecik Tuzaklı** gibi el sanatlarının yoğun olduğu bölgelerde, Kozabirliğin koordinasyonu ile maddi destek sağlanacağı, çalışmaların halen devam ettiği açıklanmıştır.

Devlet Planlama Teşkilatı yetkilisi, Dr.Necdet Cemal ÇİZMECİ tarafından, Türkiye'nin zamanında 2000 ton yaş kozayı da, 250 ton ham ipeğide ürettiği, tekrar aynısını üretme şansının çok zor olduğu, Kozabirliğin çalışmalarını takdir ettiği, ancak, üretmeyiz ifadesi yerine bugün için çok zor ifadesinin kullanılması gerektiği, aynı şekilde, dut fidanı ithalatından bahsedilmesinden de üzüntü duyduğu vurgulanarak,

Tarım ve Köyişleri Bakanlığının bitkisel üretimi geliştirme projesi olduğu, DPT'den kaynak aldığı, Bakanlığın dut fidanını biranönce yeniden üretmesi gerekliliği hatırlatılmıştır.

Komite Başkanı tarafından ise, üretmeyen toplumun tüketmeye de hakkı olmayacağı, "üretilmesi mümkün değil" ifadesinin, geriye dönüşünün ve ülkenin acil, günlük ihtiyacı karşılamasının zor olduğu anlamında kullanıldığı hatırlatılmıştır.

Zaten, **bütün ülkede de ipekböcekçiliği yapılsın, çok karlıdır anlamında olaya bakılamayacağı, geleneksel olarak yapılan, gelirden elde edilen pay itibarıyla koşulları uygun yerlere yönlendirilmesinin, yoğunlaştırılmasının, daha uygun olacağı hatırlatılmıştır.**

Kozabirlik Genel Müdürü tarafından ise, Enstitünün bu yıl dut fidanı üretmemesi nedeniyle yurtdışından ithal edilmek zorunda kalındığı açıklanmıştır.

Ayrıca, dünyaya açılan pencere olan çift düğümlü, Hereke halılarının zenginliğinden bahsedilerek, Anadolu coğrafyasının verdiği zenginlikten kozadan elde edilen ipeğin verdiği parlaklığa değinilmiş, ucuz işçilikle ve taklitte Çin'in Herekeye rakip olduğu, hatırlatılarak, Hereke Halıcular Derneğinin hazırladığı CD seyredilmiştir.

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Daire Başkanı Engin DİKİCİ tarafından ise, dünya ve Türkiye arasında son on yıllık Uluslararası İpek Birliği rakamlarına bakıldığında, 600-800 bin ton civarında dünya yaş koza üretiminin mevcut olduğu, son beş yıllık dünya üretiminin ortalama 750 bin ton olarak görüldüğü,

Yıllara göre son üç yıllık ortalama yaş kozanın dış piyasa fiyatının iki dolar kilogram civarında olduğu, dünyada yaş koza üreten ülkelerin Çin, Hindistan, Özbekistan, Brezilya ve Tayland olduğu,

Çin'in dünya yaş koza üretiminin % 75'ini karşıladığı, az miktarda da Avrupa Birliği ülkelerinden İtalya, Yunanistan ve Portekiz'in bizim üretimimizin yarısı kadar ürettiği, Ortak Piyasa Düzenleme çerçevesinde üreticilere, AB nin Garanti Fonundan, kutu başına, 133,26 Euro destekleme yaptığı, çekilmeyen ipekböceği kozalarından, bükülmemiş ham ipek döküntüleri ithalatında gümrük vergisinden muaf olduğu, Türkiye'ye rahatlıkla girdiği, Türkiyede üretilen kuru kozalardan, azami beş tona kadar ham ipek üretimimizin olabileceği, onun dışında, Türkiye'de ipek halıcuların ihtiyacının, olan 200-220 tonun ise, dışarıdan karşılandığı hatırlatılmıştır.

Sektörün yaşatılması için desteklerin devam etmesi gerektiği, Bakanlıklarının, 1974-1980 yılları arasında ipekböcekçiliği "Devlet Destekleme Alımları " kapsamında Kozabirliğin destek aldığı, Devletten aldığı parayla, ürünleri Devlet adına aldığı, karlarının yanında kaldığı, zararlarının ise, Devletçe karşılandığı, 1994 yılında Devlet Destekleme primlerinin ortadan kaldırıldığı, Çin'in 1.8 dolara kadar (bugünkü değeri ile üç milyon TL) fiyat düşürmesi nedeniyle rekabet edebilmesi için 1999 yılında desteklerin devam etmesi gerekliliği ortaya çıkarılarak, Sanayi Bakanlığının Bakanlar Kurulundan çıkardığı kararnamelerle destekleme priminin ortaya çıkarıldığı,1999-2001 yılları arasında, dış piyasa fiyatıyla üreticinin eline geçmesi istenilen hedef fiyat arasındaki fark destekleme primi olarak üreticiye ödendiği, tüm Bakanlıkların bir araya gelerek oluşturduğu Destekleme Kurulunda kararlaştırıldığı, 2000 yılından itibaren, IMF, Dünya Bankasına olan yükümlülükler nedeniyle paraların kısılmak zorunda kaldığı, %10-15 gibi artırımların ve primin yeterli olmadığı,

2001 yılından itibaren prim yeterli olmadığı için, bir sene doğrudan destekle birlikte bir arada verildiği, bu durumun karışık olması nedeniyle, Bakanlar Kurulu Kararı ile 2002 yılından itibaren doğrudan destek ödemesine geçildiği, doğrudan destek olarak aradaki farkın çiftçilere verildiği, 2005 yılına kadar bu şekilde devam ettiği,ancak, bu desteklerin Destekleme Fiyat İstikrar Fonundan alınan paralarla ödendiği ve bu durumun temel bir baza oturtulması için bütçeden karşılanması gerekliliğinin doğduğu, 2006 yılından itibaren Tarım Bakanlığının Hayvancılığı Destekleme kapsamına alındığı, Tarım Bakanlığı bütçesi içinden ayrılan fonla bu desteklerin yapıldığı ilk uygulamanın bu sene ödendiği açıklanmıştır.

Bu desteklerin 2010 yılına kadar devam edeceği,Türkiye'de hayvancılığın 2010 yılından sonrada devam edeceğine inandığı, ilerisi için, zaten AB ortak piyasa uyum çerçeveleri ele alındığında da bu desteklemenin mevcut olduğu, (İspanya, Yunanistan gibi)133,26 Euro nın 250 milyon TL olduğu düşünülduğünde ve bizim desteklere bakıldığında, kutu başının ortalama 25 kg dan, bir kutu için ödenen miktarın ortalama10- 12 milyon TL olduğu, bununda aynı seviyeye geldiği, AB nin önemle üzerinde durduğu konunun, beslemenin düzgün yapılarak, kutu başına 20 kg'ın verimin altına düşürülmemesi kaydıyla bu desteğin verilmesi olduğu hatırlatılmıştır.

Sonuç olarak, ertesi günü yapılacak Zirveyle ilgili olarak, Sn.Bakana takdim edilecek ve Komite Başkanı Prof.Dr.Çetin FIRATLI tarafından sunulacak, konuşma metninin bu toplantıda değinilen öneriler doğrultusunda hazırlanacağı açıklanmıştır.

I.ULUSAL İPEKBÖCEKÇİLİĞİ ZİRVESİ

Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası, Diyarbakır Ticaret Borsası, önderliğinde, Diyarbakır Valiliği, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı TÜGEM Genel Müdürlüğü ve Kozabirlik organizasyonu ile, 25 Kasım 2006 tarihinde Diyarbakır Ticaret Borsasında gerçekleştirilmiştir.

Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Kutbettin ARZU tarafından yapılan açış konuşmasında: beş yıl önce, Ticaret ve Sanayi Odası, Borsası ve Esnaf Sanatkarlar Birliği olarak, Kulp da dut ağaçlarının kesildiğinin duyulduğu, geleneksel ürünün yeniden canlandırılması amacıyla, Valiliğinde desteğiyle, Milli Komiteye başvurulduğu, Kozabirlik, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nında desteğiyle bir proje başlatıldığı, Kulp'un köylerine gidildiği, ilk yıl 5 ton yaş koza alındığı, geçen yıl ise, 750 üretici aileye ulaşılarak, 45 ton yaş koza alındığı, Türkiye'de yaş koza alımının yaklaşık %30'unun üzerindeki satın alınanın Kulp da gerçekleştirilmesinin bu bölgenin geçmişten gelen zenginliğini gösterdiği belirtilmiştir.

Projelerin üç aşamalı düşünüldüğü, birinci aşamasının ipekböcekçiliğinin geliştirilmesi, ikinci aşamasının ip haline getirilerek boyanması, üçüncüsünün ise, boyanan ipten ürünler elde edilmesi olduğu, birinci ve üçüncü aşamasının başarıldığı, köyde hem ipek kozasının üretildiği, hem ipek dokunduğu, ikinci aşama ile ilgili olarak Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası, Borsası ve Esnaf Sanatkarlar Birliği olarak Avrupa Birliğine, iki proje için başvurulduğu, olumlu bulunduğu, Kulp bölgesinde Kozabirlik vasıtasıyla alınan kozadan, ip haline getirilecek tesislerin kurulacağı, daha sonra ipin kök boya ile boyanarak bu ipten ipek halı ve ipekli dokuma yapacak tesislerin kurularak bu yıl zincirin tamamlanacağı, AB den alınan destekle bu yıl diğer yörelere de dut fidanı dağıtımının yapılacağı, dutçuluk ve ipekçiliğin yeniden canlandırılacağı, vurgulanarak, Bakanlığın Zirveyi Diyarbakır'da yapmasının önemine dikkat çekilmiştir.

Milli Komite Başkanı Prof.Dr.Çetin FIRATLI tarafından, Milli Komitenin toplantılarının en çok yılda dört kez yapıldığı, ipekböcekçiliğinin geniş kapsamda değerlendirildiği, önerilerin geliştirildiği, ilgili kurum ve kuruluşlara iletildiği, izlenmeye çalışıldığı, Komitenin yaptırım gücü olmamasına rağmen, önerilerinin yöneticilerce dikkate alındığı hatırlatılarak, önerilerin değerlendirilmiş olmasına teşekkür edilmiş ve kısaca ipekçiliğin geçirdiği süreçten bahsedilerek, yurtiçi ve yurt dışı olumlu olumsuz etkilerin doğal olarak ipekçiliği de etkilediği, son yıllarda çabalarla bu üretim dalının gelişme trendine girdiğinin görüldüğü belirtilmiştir.

Son yıllarda, ipekböcekçiliğinin sadece Marmara Bölgesine özellikle Bursaya özel olmaması gerektiğinin vurgulanmasına çalışıldığı, ipekböcekçiliğinin yapıldığı, coğrafyanın elverdiği, dut ağacının bulunduğu her yerde, ipek yolu üzerindeki yerlerde ipekböcekçiliğinin

yapılabileceği, Diyarbakır'ın da bunlardan biri olduğu, alınan projeler ve desteklerle, Kulp ilçesinde tekrar hızla geliştirildiği hatırlatılmıştır.

İpekböcekçiliğinin katma değer yaratan çok önemli bir üretim dalı olduğu, iç üretimimizin yeterli olmaması nedeniyle dışarıdan aldığımız ipekle çok değerli ürün üretilip satma potansiyeline sahip olunduğu, geçen yıl itibarıyla ipek ithalatının üç milyon dolar olduğu, satılan ipekli ürün değerinin ise, otuz milyon dolar olduğu bildirilmiştir.

Dışarıya satacak daha çok ürün üretilmesinin, ekonomik bir faaliyet olarak, konjonktürel doğallığı vurgulanarak, ancak, yapılması uygun olan yerlerde, gerekli olan yerlerde desteklenmesinin kaçınılmaz olduğu, üretmek ve ürün değerlendirilmesinin esas olduğu ifade edilmiştir.

Ayrıca, Türkiye İpekböcekçiliği ve İpekçilik Milli Komitesi' tarafından tespit edilen, ipekböcekçiliğini geliştirme ve yaygınlaştırma çabalarını destekleme amacıyla oluşturulan temel önerileri sunulmuştur.

Sn. Bakana da takdim edilen bu öneriler aşağıda belirtilmiştir.

1-Kulp ilçesinde koza üretim miktarları artarak son yıllarda önemli gelir kaynaklarından biri haline gelmiştir. İpekböcekçiliğinin hem teknik ve eğitim sorunlarının çözülmesinde hem de Diyarbakır'da il düzeyinde yaygınlaştırılmasını sağlamak üzere İl ve İlçe teşkilatının teknik eleman bakımından güçlendirilmesi ihtiyacı vardır. Bu destek ayrıca ipekböcekçiliğinin sürdürülebilirliği açısından da çok önemlidir.

2- Çoğunlukla yoksul ve küçük üreticiler olan ipekböceği yetiştiricileri de, diğer üretim dallarında olduğu gibi doğal afetlerden zarar görmektedirler. Genel olarak 2090 Sayılı doğal afetler ile ilgili konuları düzenleyen kanunda ve buna dayalı uygulanan Tarım Sigortaları Kanununda "mal varlığının %40 ının zarar görmesi" sınırlamasının "üründe meydana gelen zarar" ile ifade edilmesi ipekböceği yetiştiricileri açısından önemli bir destek olacaktır.

3-Bursa İpekböcekçiliği Araştırma Enstitüsü'nün faaliyetlerinin durdurulması ve tesisinin arazisinin Kozabirlik'e devri kararına rağmen hala sonuçlanmamış olması ve talep edilen cari değerlere göre kira bedeli nedeniyle ipekböcekçiliği ve ipekçilik ile ilgili her kişi ve kurumun özlemi olan "İpek Kampüsü"nü oluşturulması gecikmektedir. Böyle bir merkez hem yurt içinde tohum, fidan, koza ve ipek konularında üretilen hizmetlerin

toplulaştırılmasına hem de çok sayıda ulusal ve uluslar arası projelerin yürütülmesinde güçlerin merkezileştirilmesine olanak verecektir. Bunun gerçekleşmesi konusunda Sayın Bakanımızın özel desteğini beklemekteyiz.

4- Enstitünün kapatılması ile faaliyetleri arasında önemli yer tutan dut fidanı üretimi durmuştur. Hem mevcut üretim bölgelerinin hem de yeni başlama heves ve kararında olanların ilk talebi olan dut fidanlarının karşılanmaması ipekböcekçiliğinin önünde önemli bir engeldir. Bakanlığınızın uygun olan kuruluşlarında anaç ve fidan üretimini başlatması ve özel üreticilerin desteklenmesi konularında girişimler yapması uygun görülmektedir.

5- Enstitünün 859 Sayılı Yasa gereği yürüttüğü hastalık kontrolleri konusunda zafiyet yaşama endişesi bulunmaktadır. Bunun Bursa Gıda Araştırma Enstitüsü bünyesinde görevlendirilmiş olan konu uzmanlarının bir ekip olarak görevlendirilmeleri ve sonraki yıllar için yeni elemanların bu ekip tarafından eğitilmeleri kaçınılmazdır.

6- Enstitünün devrinin mümkün olmadığı bir durumda çalışmalarında kullanılmakta olan her türlü araç gerecin ve genetik materyalin Kozabirlik'e devredilmesi, özellikle yıllar içerisinde geliştirilmiş olan özel hatların kaybedilmemesi açısından çok önemli sayılmaktadır.

7- Polihibrit tohum üretiminde kullanılan saf ırk ve hatların zaman zaman yenilenmesi gereği bir gerçektir. Ülkemizde kullanılan saf materyalin getirilişi çok eski tarihlerde olmuştur. Yeni saf hat ve ırkların ithal edilmesi konusunda gerekli inceleme ve düzenlemelerin yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Eyüp Şenol ÖMEROĞLU tarafından, gerek ipekböcekçiliği yetiştiriciliğinin gerekse ipek halı dokumacılığının emek yoğun bir faaliyet olduğu, istihdama önemli bir katkı sağladığı, ayrıca ipek halı ihracatının ülkemize döviz getiren bir sektör olduğu, üretilen kozanın mamul madde haline gelene kadar yaklaşık 14 misli katma değer yarattığı belirtilmiştir.

Türkiye’de yaş ipekböceği kozası üretiminin yoğunlukla Diyarbakır, Bursa, Bilecik, Eskişehir, Sakarya ve Antalya illerinde yapıldığı, 1990-2001 yılları arasında gerek yaş koza üretimi yapılan il ve köy sayısında, gerekse ipekböcekçilikle uğraşan aile sayısında büyük düşüşler olduğu ve ipek üretiminin hızla azaldığı dile getirilmiştir.

Bu üretim azalışının başlıca nedenleri arasında, ülkemizde ipekböceği üretiminin yoğun olduğu Marmara bölgesinde sanayinin gelişmesi sonucunda köyden kente göç olaylarının hızlandığı, tarımda pazarlama kanallarının gelişmesine bağlı olarak zirai ve kimyasal ilaç kullanımının arttığı vurgulanarak, alternatif tarım ürünlerinin getirisinin kozadan fazla olmasının ve özellikle Güneydoğu Anadolu bölgemizdeki yaşanan terör olaylarının gösterebileceği ifade edilmiştir.

İpekböcekçiliği üretiminde görülen büyük düşüşlere rağmen, sektörün ülke ekonomisi üzerindeki etkisinin de yadsınamaz olduğu, yarım milyon kişinin ipekböcekçiliği, ipek çekimi, büküm, boyama, dokuma ve pazarlama gibi değişik faaliyetlerde istihdam edildiği, bu kültürün genç kuşaklara aktarıldığı, ülkenin farklı bölgelerinde yerel yönetimlerce projeler desteklendiği, elde edilen ürünlerin belirli merkezlerde pazarlanarak yaşatılmasının yanında bölge insanına da ek gelir kaynağı yaratıldığı belirtilmiştir.

Ülkemizde üretilen kozanın büyük bölümünün kuru koza olarak ihraç edildiği, yıllara göre değişmekle birlikte yerli ham ipek üretimimizin ortalama 5 tonunun, ipek halı sektörü tarafından iç piyasada değerlendirildiği, buna karşın ülkemiz halı sektörünün yıllık 250 ton civarında olan ham ipek ihtiyacının ithalatla karşılandığı, ülkemizin tek modern ipek flatür bükme tesisinin Türkmenistan’a satılmış olmasının ise, flatür ipek ihtiyacının yurtiçinden karşılanmasını olanaksız kıldığı hatırlatılmıştır.

2007 yılı içerisinde yeni bir ipek flatür tesisinin Eskişehir’de kurulması için Kozabirlik’in çalışmalarını sürdürdüğü, kurulması planlanan ipek flatür tesislerinin faaliyete geçmesiyle başta ev tekstil üreticileri olmak üzere tekstil sanayicilerine ihtiyaçları oranında kaliteli ipek ipliği sağlanabileceği, Türkiye’de 300’ün üzerinde köyde bulunan yaklaşık 50.000 m2 halı üretildiği, üretimi gerçekleştirilen ipek halıların tamamına yakınının ihraç edildiği, yıllık ipek halı ihracat değerimizin yaklaşık 30 milyon dolar olduğu, bu rakama yoğun olarak turistik bölgelerde yapılan yerinde satışlar ve kargoyla gönderilen satışların dahil olmadığı, toplamda, Türkiye’nin yıllık ipek halı ihracatının 100 milyon dolara ulaştığı bildirilmiştir.

Türk tekstilinin ve turizminin ilgi odağı olmuş Türk ipeği ve Türk motifleriyle işlenmiş dünyaca meşhur Hereke halısının yaşaması ve yarattığı ekonomik değerlerin korunmasıyla, özellikle

ipekböceği üreticilerimizin desteklenmesinin üzerinde önemle durulan konulardan birisi olduğu vurgulanmıştır.

2002-2006 yılları arasındaki ücretsiz tohum ve dut fidanı dağıtımının sayesinde uzun yıllardan sonra yaş koza üretiminde tekrar artış sağlanabildiği, ülkemizde üretim maliyetlerinin artmasına karşın, dış piyasalarda kuru koza fiyatlarının çok düşük olması sonucunda 1999 yılından itibaren yaş koza üreticilerinin Devlet tarafından desteklendiği, yaş koza üreticilerinin 1999 ve 2000 yıllarında prim, 2001 yılında prim ve doğrudan destek, 2002 yılından bu yana ise doğrudan destek yoluyla desteklendiği hatırlatılmıştır.

Bu desteklerin uygulanmasıyla birlikte, Kozabirlik'in dünya fiyatlarından üreticilerden ürün alma imkanına kavuştuğu ve kozaların tamamını pazarlayabildiği, kurulduğu 1940 yılından beri Bakanlıklarına bağlı faaliyetlerini sürdüren Kozabirlik'in toplam 10.881 ortağı ile ipekböcekçiliği sektöründe yer alan tek üretici örgütü olduğu, ülkemizde üretilen yaş ipek kozasının tamamının Kozabirlik ve Kooperatifleri tarafından satın alındığı belirtilmiştir.

2006 yılında alımı yapılan 126.5 ton yaş kozanın kuruması sonucu elde edilen yaklaşık 51 ton kuru kozadan 32.4 tonu, 6.1 \$ / Kg fiyatla İtalya'ya, damızlık kozaların işlenmesi sonucu oluşan yaklaşık 1 ton kesik kozanın ise 4.0 \$ / Kg fiyatla Hong Kong'a ihraç edildiği, kalan yaklaşık 18 ton kuru kozanın ise, 10 YTL / Kg + KDV fiyatla iç piyasaya satıldığı, 2006 yılı ürününün tamamının pazarlandığı belirtilmiştir.

Diyarbakır ili bölgesinde ipekböceği yetiştiriciliği yapılan tohum kutusu sayısının 1980 li yıllarda yaklaşık 7000 kutu iken, terör olayları nedeniyle 1990 lı yıllarda 80-100 kutuya kadar düştüğü, terör olaylarının bitmesiyle birlikte üreticilere ücretsiz tohum ve dut fidanı dağılması yoluyla 2002 yılından itibaren üretici sayısı, beslenen tohum kutusu ve yaş koza üretiminde büyük gelişmeler sağlandığı ifade edilmiştir.

Diyarbakır ili Kulp ilçesinde 2002 yılında ipekböcekçiliği yapan üretici sayısının 199, dağıtılan tohum kutu sayısının ise 400 olduğu, yaş koza üretiminin, 5.6 ton iken yıllara göre sürekli artış sağladığı, 2006 yılında üretici sayısının 707'ye, tohum dağıtımının 2000 kutuya, yaş koza üretiminin ise, 36.1 tona ulaştığı bildirilmiştir. 2006 yılında Kulp ilçesinin 20 köyündeki yaş koza üreticilerine ürün alım bedeli ve doğrudan destek ödemesi olarak toplam net 414.326 YTL ödendiği belirtilmiştir.

Ülkemizde Türk ipekli el sanatlarının yaşatılmasına yönelik olarak birçok çalışma yapıldığı, bu kapsamda öncelikle ipekböceği tohumu kalitesinin, dolayısıyla da yaş koza üretiminin

arttırılmasına yönelik çalışmalara ağırlık verildiği hatırlatılarak, KULP projelerinden bahsedilmiştir.

İpekböcekçiliğini Geliştirme ve Yaygınlaştırma projesinin, 2002-2006 yılları içerisinde Kulp ilçesine bağlı köylerdeki yaş koza üretiminin ülke toplam üretiminin yaklaşık %30'una ulaştığı, bu projeden çok kısa sürede sonuçlar alınmasıyla ikinci adımda geleneksel ipekli dokuma ve halıcılığın geliştirilmesine yönelik bir kırsal kalkınma projesi hazırlandığı, bu projeye de bölgede koza üretiminin ilk etapta 60 tona çıkartılarak, proje bütçesi dahilinde tedarik edilecek el tezgahlarıyla bölgeye özel ipekli kumaş üretimi ve ipek halı tezgahlarıyla da ipek halı dokumacılığı yaptırılarak yeni gelir kaynağı ve yeni istihdam olanaklarının sağlanmasının hedeflendiği bildirilmiştir.

Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası ile Diyarbakır Ticaret Borsası'nın işbirliğinde hazırlanan Kırsal Kalkınma Projesi için Avrupa Birliğinin onayının alındığı, proje faaliyetlerine 2006 yılı içerisinde başlanarak bu proje için 5 ton yaş kozanın tahsis edildiği, bu tür projelerin genişletilerek bölgede bulunan diğer 8 ile de yaygınlaştırılmasının önemi vurgulanmıştır.

Diyarbakır Valisi Efan ALA tarafından, Sn. Tarım ve Köyişleri Bakanı'nın bu tür faaliyetlere verdiği önem vurgulanarak, Diyarbakır projesinin, büyük önem taşıdığı, işsizliğin büyük sorun olduğu dünyamızda, bunun iki yöntemi olduğu, birinci yöntemin, işsizlerin, işin olduğu yere taşınması, ikincisinin ise, işi, işsizlerin olduğu yere götürmek olduğu, söz konusu projenin en önemli özelliğinin, işi onların ayağına götürmek olduğu, kendilerinin projelere verdiği desteği artırarak sürdüreceği ve en önemli görevleri arasında sayılacağı vurgulanarak, işe başlamanın önemli olduğu, işi sürdürmenin ise daha önemli olduğu vurgulanarak, artırarak sürdürmenin en önemli enstrumanlarından birisinin ise, bilgiyle olduğu, bu tür toplantıların bunu sağladığı, işsizlikten hep korkulduğu, sorunun işsizlikten çok bilgisizlikten kaynaklandığı, bilginin artırılarak işsizliğin azaltılabileceği hatırlatılmıştır.

Tarım ve Köyişleri Bakanı M.Mehdi EKER tarafından ise, tarımsal faaliyetin Latince'de "kültura" kelimesinden geldiği, bunun anlamının, ekip biçmekten geldiği, ekip biçilen şeyin kültürü oluşturduğu, kültürün de kurulacak medeniyeti belirlemede önemli bir etkiye sahip olduğu, bunun da yaşanılan coğrafya ile ilişkili olduğu, ipeğin yaklaşık 4000 yıl önce Çin'de bulunduğu, geliştirildiği, 1500 yıl öncede, Anadolu'ya geldiği, tarihte, tarihi olaylara referans olan, tarihi olayların ilişkisinin merkezine oturan çok fazla ürünün olmadığı, dünya siyasi tarihinde, medeniyetler arası ilişki, çatışma, ticaret, ekonomik v.b faaliyetlerin en çok etkilendiği iki ürünün, ipek ve baharat olduğu, Çin'de, Hint'de, Anadolu'da, Asya'da insanların ipekli giysiler giyerken, Avrupalıların, kaba ham şayaktan birtakım örtülere

büründüğü, Ortaçağdaki doğu İslam medeniyetleri ile olan ilişkinin altındaki temel sebeplerden birinin de ipek olduğu, bunun bir standardı gösterdiği, coğrafi imkanlarıyla, dut ağacının imkanlarıyla, gelişen böceğin, salgılamayla oluşturduğu vurgulanmıştır.

Ayrıca, kozadan elde edilen ipek ipliğinin geçirdiği evrelerden bahsedilerek, ipekböcekçiliği alanında faaliyet gösteren 3000 üretici bulunduğu, bu sayının artmasının ve üretimin daha da geliştirilmesinin önemine değinilerek, pek çok işte olduğu gibi kendi zenginlik ve farklılıklarımızın ihmal edildiği, bu gün geriye dönülüp bakıldığında üzerine ekonomik bir aktivite inşa edilebilecek temel faaliyetlerden birisinin de ipekböcekçiliği olduğunun tekrar görüldüğü belirtilmiştir.

100 milyon dolarlık ipek halı ihraç edildiği, ancak bunun ipliğinin üretilmemesinin üzüntü verici olduğu, “**Hayvancılığın Desteklenmesi Kararnamesi**” kapsamında ipekböcekçiliği yetiştiriciliğinin desteklendiği, kutu başına 20 YTL, olmak üzere damızlık kozanın kilogramına 13 YTL destek verildiği, Bakanlık olarak 2006 yılında hayvancılık desteklemeleri için bir trilyon 332 milyar TL ödeme yapıldığı, bu miktarın 700 milyar TL’sinin Diyarbakır için ödendiği açıklanmıştır. Önümüzdeki yıl bu rakamların daha da artacağı, yılda 130 ton yaş koza üretiminin olduğu, bunun önemli bir miktarının Diyarbakır’da gerçekleştirildiği bildirilmiştir.

Bursa’da bulunan İpekböcekçiliği Araştırma Enstitüsünün bütün imkanlarının, Diyarbakır’da, Güneydoğu Anadolu Tarımsal Araştırma Enstitüsü bünyesinde başlatıldığı, damızlık bahçelerin kurulduğu, teknik elemanların eğitildiği, dut fidanı anaç damızlığının kurulduğu, diğer yan faaliyetlerinde hazırlandığı, dut gen kaynakları kapsamında çok yakında üç tane yeni hattın tescil ettirildiği, (Bursa beyazı, Alaca, Hatay sarısı) belirtilmiştir.

İpekböcekçiliğinin geliştirilip işsizliğin azaltılması için Bakanlıklarının,Valiliğin, Ticaret ve Sanayi Odası’nın ,Borsanın, diğer Odalar ve sivil toplum kuruluşları başta olmak üzere, tüm ilgili kurum ve kuruluşların işbirliğiyle ipekböcekçiliği yetiştiriciliğinin ve ipekçiliğın en iyi düzeye gelmesi için Hükümet olarak siyasi bir irade ortaya konulduğu vurgulanmıştır.

İpekböcekçiliği ve ipekçiliğın en iyi düzeye gelebilmesi, özellikle ipek yolu güzergahındaki Diyarbakır’ın tekrar eski imkanlarına kavuşabilmesi için, her tür desteğın verildiği, diğer illere de yayılması için gayret gösterileceği, Türkiye’de ilk defa yapılan “**İpekböcekçiliği Zirvesi**” nin dikkati bu alana çekmeyi hedeflediği belirtilmiştir.

Daha sonra Zirvenin ikinci bölümünde Sunumlara geçilmiş olup, sunumlar aşağıdadır:

Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası Genel Sekreter Yardımcısı M. Lezgin YALÇIN tarafından, bir gün önce, 3.Yürütme Kurulu toplantısında bildirilen ve raporda takdim edilen Diyarbakır KULP İlçesinde yürütülen projelere ait sunum tekrarlanmıştır.

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı TÜGEM Genel Müdürü Dr. Hüseyin VELİOĞLU tarafından, İpekböcekçiliği Politikalarından bahsedilmiş olup, sunumu aşağıdadır:

- İpekböcekçiliği yetiştiriciliği, 35-40 gün gibi kısa sürede gelir elde edilen, daha çok arazilerin diğer tarımsal faaliyetlere elverişli olmadığı dağlık bölgelerde sürdürülen, büyük öneme sahip yardımcı bir tarım koludur.
- 22 ilin 58 ilçesine bağlı 300 köyde 3000 koza üreticisi,
- İpek çekim, büküm, boya vb. ilave üretim faaliyetleri,15.000 halı tezgahında dokumacılık yaparak 50 bin metrekare halı üreten 20.000 aile işletmesi,
- Ürünün pazarlanmasında çalışanlar, için sağladığı istihdam,
- 100 milyon dolar ihracat geliri, Bu önemi ortaya koymaktadır.
- Ülkemizde 1500 yıllık geçmişi ile hem ekonomik hem de kültürel değere sahip sektörümüzün hammaddesini oluşturan, 2001 yılında yıllık 46 ton olarak tarihinin en düşük seviyesinde gerçekleşmiş yaş koza üretimi son yıllarda gösterilen yoğun çabalar sonucunda tekrar artış eğilimine girmiş ve 2005 yılında 160 tona kadar yükselmiştir.

DESTEKLEMELER

- Bu yükselme trendinin oluşmasında, maliyetlerin yükselmesi nedeniyle dış piyasalarda rekabet gücünü yitirmiş üretimimiz için 2001 yılından itibaren yapılan destekleme ödemeleri önemli paya sahiptir. Anılan yıldan itibaren Sanayi ve Ticaret Bakanlığımız önderliğinde Destekleme Fiyat İstikrar Fonu kaynaklarından finanse edilen destekleme ödemeleri,Tarımda Yeniden Yapılanma ve Destekleme Kurulunun kararı paralelinde yapılan çalışmalar sonucu, 2006 yılından itibaren Hayvancılığın Desteklenmesi Hakkında Karar kapsamına alınmış,
- Bakanlar Kurulu Karar değişikliği 17/01/2006, uygulama tebliğ değişikliği de 24/03/2006 tarihli Resmi Gazetelerde yayımlanarak yürürlüğe konulmuştur. Yapılan değişiklik; kararın yürürlük süresi olan 2010 yılına kadar geçerli olacağından, sektörümüzün belirtilen tarihe kadar önünü görmesini sağlamıştır.

- Bu çerçevede, içinde bulunduğumuz 2006 yılında Kozabirliğe, üreticilerimize bedelsiz dağıtmış olduğu 5700 kutu tohum ve üreticilerimize üretmiş oldukları 130 ton yaş koza için toplam olarak 1milyon 332 bin YTL destekleme ödemesi yapılmıştır.
- Bakanlığımızca yapılan bu ödemeyle birlikte Kozabirlikçe uygulanan alım fiyatları ile üreticilerimizin mümkün olan en yüksek bedelle ürününü değerlendirmesi sağlanmış, böylelikle bedelsiz verilen tohum ve kutu başına elde edilen toplam ürün için ödenen tutar dikkate alındığında toplam rakam AB Ülkelerinde uygulanmakta olan destekleme miktarlarının üzerine taşınmıştır.

2000-2005 Yılları Arasında Türkiye'de Yaş Koza Alım Fiyatları

Yıllar	(YTL/Kg)	(\$/Kg)	
2000	2.375	3.80	
2001	4.50	3.10	
2002	7.50	5.10	
2003	10.00	7.10	
2004	10.00	6.80	
2005	11.00	8.33	

TOHUM ÜRETİMİ

- Ülkemizde ihtiyaç duyulan ipekböceği tohumları, Kozabirlik nezaretinde üç köyde üretilen damızlık materyallerden Bursa İpekböcekçiliği Araştırma Enstitüsünde bulunan tesislerde üretilmektedir.
- Böylece, Ülkemiz sahip olduğu saf ırklar vasıtasıyla yüksek kaliteli kendi hibrit tohumlarını üretebilen ender ülkeler arasında yer almaktadır.
- Enstitü arazisinin Kozabirliğe devri yada tahsisini takiben, Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) ile 500.000 Dolar bedelli, kaliteli ipek üretimini sağlayacak hastalıklardan arındırılmış tohum üretiminin sağlanması amacıyla gerekli kapasitenin yaratılmasını hedefleyen Teknik İşbirliği Projesi başlayacaktır.
- Bu proje ile, tohum üretiminin kalite ve kantitesi yükseleceği gibi , ihracat olanakları da ortaya çıkacaktır.

DUT FİDANI ÜRETİMİ

- Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca çalışmaları sürdürülen dut fidanının destekleme kapsamına alınmasıyla, ipekböceği yetiştiriciliğinin en önemli girdilerinin temin edilmesinde kısıtlı kaynaklarımızın en rasyonel biçimde kullanımı sağlanmış olacaktır.

MUHTEMEL YATIRIM ALANLARI

- Öncelikle 2007 yılına kadar yeni bir ipek filatür tesisinin Bursa'da kurulması öngörülmektedir. Söz konusu yatırım sektörün gelişimi için çok büyük bir önem arz etmektedir. Zira halihazırda ülkemizde Dünya standartlarında ipek çekimi yapabilecek bir filatür tesisi bulunmamaktadır. Yaklaşık 150.000 ABD Dolarlık bir yatırımla bu ihtiyaç giderilecektir. Söz konusu yatırımın gerçekleştirilmesi amacıyla Kozabirlik çalışmalarını sürdürmektedir.
- Verim kayıplarının önüne geçilebilmesi, aile işletmesi başına düşen üretimin artırılması için toplu bakım-beslemenin yapılacağı ilk yaş besleme evlerinin inşa edilmesi planlanmaktadır. Söz konusu tesisler üretimin yoğun olarak yapıldığı köylerde inşa edilecektir.
- Bununla birlikte; AB'ye katılım sürecinde, TOBB'nin yerel oda ve borsaları, Koza-Birlik ve bağlı kooperatifleri ile diğer sivil toplum örgütlenmelerinin hazırlayacağı projelerle ilgili fonlardan yararlanabilecek, bu sayede yeni modern ve geleneksel ipek çekim ile atölye tarzı halı dokuma tesisleri oluşturularak katma değer artışı sağlanacağı gibi yeni istihdam kaynakları yaratılacaktır.

Temel vizyonumuz:

Tarihi ve kültürel mirasımızı yaşatmak yanında, kırsal alanda yeni istihdam ve gelir kaynakları yaratarak halkımızın refahı ve ülke ekonomisine katkıda bulunmaktır.

Kozabirlik Genel Müdürü Ayhan KARAGÖZOĞLU tarafından, Kozabirlik'in tanıtımı ve mevcut destekleme sisteminden bahsedilmiş olup, sunumu aşağıdadır:

2006 yılı ilkbahar beslemesi yaş kozaların alımı tamamlanmış olup, dağıtımı gerçekleştirilen toplam 5698,5 kutu ipekböceği tohumu karşılığında üreticilerce pazara sunulan toplam 126,5 ton ticari kozanın tamamı Birliğimizce mubayaa edilmiştir. Yaş koza üreticilerine Doğrudan Destek ödemesi dahil olmak üzere toplam 1.534.005 YTL koza bedeli ödenmiştir.

Diyarbakır bölgemizde de gereken hassasiyet gösterilmiş, besleme dönemi öncesi böcekhaneler dezenfekte edilmiş; Birliğimiz elemanları tarafından tüm üreticilere tohum yerine, inficar ettirilmiş ipekböcekleri köylerinde teslim edilmiştir. Yaş koza alımları yine Birliğimiz elemanları tarafından yerinde gerçekleştirilmiştir. Tüm bu faaliyetler yoğun bir maliyete neden olsa da Birlik olarak bölgeden beklentilerimiz oldukça fazladır. 2006 ilkbahar besleme dönemi kapsamında Kulp ilçesine bağlı 20 köyde bulunan 707 üreticiden mubayaa edilen 36,106 kg yaş koza karşılığı olarak toplam 414.326 YTL Birliğimiz elemanları tarafından tüm üreticilere Kulp ilçesinde elden ödenmiştir.

Ülke çapında dağıtılan ipekböceği tohumu miktarı bir önceki yıla oranla artış göstermesine rağmen, özellikle geçtiğimiz Nisan ayı içerisinde olumsuz seyreden iklim koşulları nedeniyle hedeflenen üretim miktarına ulaşılamamıştır. Ancak ürün bedellerinin zamanında ödenmesi üreticileri memnun ettiği gibi, bizlerin de geleceğe daha bir umutla bakmamıza neden olmuştur.

İpekböceği tohumu üretimine geçici olarak devam eden Enstitü'deki belirsizlik Birliğimizin yoğun gayretlerine rağmen henüz giderilememiştir. Ancak Tarım ve Köyişleri Bakanlığının olumlu yaklaşımları sonucu sözkonusu tesislerin ihaleye çıkarılmadan pazarlık usulü ile Birliğimize kiralanması Maliye Bakanlığı'nca da kabul edilmiş olup, mevzuat gereği ilgili prosedür halen devam etmektedir. 2007 yılının ilk ayları içerisinde sözkonusu kiralama işleminin tamamlanacağını ummaktayız. Zira FAO'ya yaptığımız projemiz kabul edilmiş olmasına rağmen, bu projenin yürürlüğe girmesi için Enstitü üzerindeki belirsizliklerin kalkması gerekmektedir. Ancak mevcut 300 sayılı Milli Emlak Genel Tebliği kapsamında bu kiralama işleminin maliyeti Birliğimiz açısından oldukça yüksek olacaktır. Zira yıllık olarak maksimum 80.000 ila 100.000 YTL arası bir kira bedeli ödememiz gerekecektir.

Diğer taraftan son yıllarda kuru kozaların pazarlama sorunlarının tamamen ortadan kalkmasına rağmen, gerek yeni katma değer yaratmak gerekse ülkemizdeki firmaların kaliteli ham ipek ihtiyacını karşılamak üzere Birliğimizce, mevcut yaş koza üretim miktarları da göz önüne alınarak, yeni bir ipek filatür tesisi kurulmasına karar alınmıştır. Sözkonusu yatırımla ilgili olarak Tarım ve Köyişleri Bakanlığı TEDGEM tarafından sağlanan "Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı" kapsamında anılan Genel Müdürlüğe bir proje tarafımızdan sunulmuş ve yapılan değerlendirme sonucu projemiz kabul edilmiştir. Böylece

yatırıma yönelik inşaat maliyetlerinin bir bölümü bu projeden karşılanacaktır. Gerekli finansman Birliğimiz özkaynaklarından sağlanmış olup, halihazırda devam eden kadastro çalışmalarının sonunda Aralık 2006 ayı içerisinde hafriyat çalışmaları başlayacaktır. Hedefimiz 2007 yılı ürünü kozaların en azından bir bölümünü bu tesiste işlemektir.

Sözkonusu İpek filatür tesisi kurulacağı alan olarak, halihazırda koza depolarımızın bulunduğu Eskişehir İli Mihalgazi İlçesi'ne bağlı Mayıslar Köyü tespit edilmiştir. Bu tercih yapılırken anılan tesisin üretim bölgelerine ve tüccarlarımızın yoğun olarak ikamet ettiği Bilecik ili Söğüt ilçesine yakınlığının getirdiği maliyet katkısı ile kırsal kesimde yaşayanlara yönelik olarak yeni iş imkanlarının yaratılmasının önemi dikkate alınmıştır. Nitekim yakın bir gelecekte Bilecik koza depomuzda bu alana taşınarak, Mayıslar Köyü bir ipekçilik merkezine dönüştürülecektir.

Dikkat edilmesi gereken hususlardan birisi, yaş kozaya sağlanan destekler kapsamında üreticiye oldukça tatminkar fiyat verilmesine rağmen tatmin edici oranda bir üretim artışının yakalanamamasıdır. Bu paradoksun en önemli nedeni ülkemizin hızlı bir ekonomik dönüşüm yaşadığı 1980'li yıllardan itibaren demografik yapımızda meydana gelen değişimlerdir. Zira sanayinin gelişmesine bağlı olarak kentleşme yüksek oranda artmış, kırsal kesimde genellikle yaşlı kesim yoğunlaşmıştır. Bu durum üretim artışının önündeki en büyük engel konumundadır.

Bu durumun tek çözümü ipekböcekçiliğinin yüksek gelir getiren bir üretim biçimi haline getirilmesidir. Bunun yolu da daha fazla üretmekten geçmektedir. Bu amaçla Birliğimizce bir dizi çalışma yürütülmektedir. İlk etapta yeni dut bahçelerinin tesisi için üreticilere ücretsiz dut fidanı dağıtılması Birlik Yönetim Kurulumuzca kabul edilmiştir. Kooperatif bölgelerimizde Aralık 2006 ayı içerisinde yapılacak tespit çalışmalarına göre ilk etapta yurt dışından 30.000 adet dut fidanı ithal edilecektir. Bu projenin finansmanı mümkün olması halinde kaymakamlıklardan; mümkün olmaması halinde ise Birliğimizin kısıtlı özkaynaklarından karşılanacaktır.

Diğer taraftan projemizin bir sonra ki ayağı ucuz maliyetli besleme evlerinin oluşturulmasıdır. Bu projenin finansmanı için ise Yunanistan, Bulgaristan ve Türkiye olarak bir AB projesi çalışmaları başlatılmıştır. Bu sayede kentlerde yaşayan genç nüfus kısa süreliğine köyüne

dönecek ve ipekböcekçiliğinden yaklaşık bir yıllık asgari ücrete yakın bir gelir elde edilebilecektir.

Halihazırda ipekböcekçiliğine sağlanan mali desteklerin yanı sıra planlı, önünü gören, gerçekçi, ayağı yere basan projelerin uygulanması ile birlikte ülkemiz için büyük bir değeri olan ipekböcekçiliğinde hedeflenen üretim artışlarının sağlanabileceğine olan inancımız sonsuzdur. Üye bakanlık ve kurumların önemi dikkate alındığında İpekçilik Milli Komitemize de bu hedeflere ulaşılması konusunda büyük bir görev düşmektedir.

Ben binlerce üretici ortağımız ve yönetim kurulum adına tüm İpekçilik Milli Komitesi üyelerine vermiş oldukları destekten ötürü şükranlarımı sunarım. Hep birlikte, tam destek ile bu sektör tekrar etkin bir konuma dönüşecektir.

TOBB temsilcisi ve aynı zamanda, İpekböcekçiliği ve İpekçilik Milli Komitesi sekreteryasını ve raportörlük görevini yürüten Perviz ÖZDÜNDAR tarafından, İpekböcekçiliği ve İpekçilik Milli Komitesinin yapısı ve çalışma düzeninden bahsedilmiş olup sunumu aşağıdadır:

Türkiye İpekböcekçiliği ve İpekçilik Milli Komitesi'nin kurulma amacı, Türkiye'nin ipekböcekçiliğinin ve ipekçiliğinin gelişmesine yardımcı olmak, konu ile ilgili her türlü çalışmaları yapmak ve uygulamak, izleme ve değerlendirmeyele politikalar oluşturarak ilgili kuruluşların çalışmalarında koordinasyonu sağlamaktır.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği patronajında 1976 yılında çalışmalarını başlatarak ilk Genel Kurulunu 1978 yılında gerçekleştirmiş ve günümüze kadar çalışmalarını aralıksız sürdürmüştür. Sekreteryası ve raportörlüğü günümüze kadar TOBB tarafından yürütülmektedir. Başkanlığı ise; her yıl seçimle tespit edilerek, 1998 yılından beri A.Ü. Ziraat Fakültesi Zootekni Bölümü Başkanı Prof. Dr. Sn. Çetin FIRATLI tarafından sürdürülmektedir. Yıl içerisinde bir veya iki kez Yürütme Kurulu bir de Genel Kurul olmak üzere en fazla üç kez toplanır.

Yürütme Kurulu üyeleri 20 kamu-yarı kamu üyesi kuruluş temsilcilerinden oluşmaktadır. Genel Kurul üyeleri ile birlikte bu sayı 36'ya ulaşmaktadır. Genel Kurulda alınan kararlarla, konunun güncelliği dikkate alınarak, yıllar içerisinde kurulan yeni Genel Müdürlükler, Bakanlıklar eklenince Komiteye iştirak eden kuruluşların sayısında da değişiklikler olabilmektedir.

İpekböcekçiliğinin Marmara bölgesi dışında diğer bölgelere de yayılması, mevcutlarının muhafaza edilmesi çerçevesinde yıl içerisinde yapılan Yürütme Kurulu toplantılarının biri veya ikisinin bir önceki Yürütme Kurulu toplantısında kararlaştırılan pilot bölgelerde bulunan Ticaret ve Sanayi Odalarımız ev sahipliğinde yapılmasına özen gösterilmektedir.

Milli Komitenin Yürütme Kurulu'nda, Genel Kurulca alınan kararlar uygulanır. Gerekli etüt ve araştırmalar yapılır ve yaptırılır. Güncel konular izlenir ve işlenir. Çalışmalar takip edilir ve sonuçlandırılır. Ayrıca; Genel Kurul'a takdim edilen Faaliyet Raporunu hazırlamakla yükümlüdür.

Özel sektörün üst kuruluşu olan TOBB ve ilgili Ticaret ve Sanayi Odalarımız ve Borsalarımız olarak; ekonomik nedenlerle bu işten çekilmek zorunda kalan lokomotif konumundaki üyelerimiz olan, ipek halıcılığımızın ve ipekli tekstil sanayimizin, yeniden dirilmesi, özel kesim

girişimcilerimizin önünün açılması, istihdam, ailelerin gelir düzeylerinin iyileştirilmesi açısından da, ekonomikliliğinin yanı sıra kültürel ve prestij bir ürün olan ipekçiliğimize sahip çıkmaya, gündemde tutmaya devam etmekteyiz.

Kozabirlik Tohum Üretim Müdürü Caner İLİK tarafından ise, İpekböcekçiliği Yetiştiriciliği aktarılmış olup, sunumu aşağıdadır:

İPEKÇİLİK SEKTÖRÜNÜN KISA TARİHÇESİ

İpekböcekçiliği Türkiye’de yaklaşık 1500 yıllık bir geçmişi olan ekonomik, kültürel ve geleneksel bir tarımsal faaliyettir. Tarihsel olarak Anadolu’da ipekböcekçiliği M.S. 552 yılında başlamıştır. 15.Yüzyıl ortalarında Anadolu İpek Yolu üzerinde çok önemli bir durak olmuştur. Özellikle Bursa ve çevresi İpek sanayi ve ticaretinin merkezi konumuna gelmiştir.

- Çok uzun yıllar ipek sanayi Anadolu’nun başlıca üretim sektörü olmuştur.
- Eski kayıtlara göre 1860 yılında sadece Bursa’da 37 adet ipek çekim fabrikası ile 5000’in üzerinde ipek dokuma tezgahı bulunmaktaydı.
- 1888 yılında, Avrupa ülkelerinde ipekböcekçiliği üretiminin büyük oranda düşüşüne yol açan Pebrine hastalığı ile Dr. Pasteur tarafından geliştirilen metodu kullanarak mücadele etmek amacıyla Bursa’da ipekböcekçiliği okulu kurulmuş, daha sonra bu okul İpekböcekçiliği Araştırma Enstitüsüne çevrilmiştir.
- İpekböcekçiliği Araştırma Enstitüsü, söz konusu tarihten bu yana gerek gen kaynaklarının korunması, gerekse hastalıklardan arındırılmış ipekböceği tohumu üretimi yaparak önemini ve işlevini günümüze kadar korumuştur.
- İpekböceğinin tek besin kaynağı olan dut yaprağını sağılayan dut fidanı yetiştirilmesinden ham ipek elde edilinceye kadar olan safhalar (dut yetiştirilmesi, ipekböceği tohumu üretimi, inficar, ipekböceği bakım ve beslemesi, koza üretimi, kozadan ipek çekilmesi, gen kaynaklarının muhafazası ve bunlarla ilgili biyolojik, patolojik ve teknolojik araştırmalar) ipekböcekçiliği olarak tanımlanmaktadır.
- İpekböcekçiliği yardımcı bir tarım koludur. Yaprak kesme ve taşıma dışındaki faaliyetlerde tüm aile fertlerinin emeklerinin değerlendirilmesi, kırsal alanlardan kentlere göçün ve kırsal alanda gizli işsizliğin önlenmesi, 35-40 gün gibi kısa sürede yüksek gelir sağılaması yönleri ile milli gelir artışında önemli rol oynamaktadır.

İpekböceği yetiştiriciliği daha ziyade arazilerin diğer tarım dallarına elverişli olmadığı dağlık yörelerde gerçekleştirilmektedir.

- İpekböcekçiliğinde nihai ürün ipekli dokuma ve ipek halı olup, sektörde genellikle yaşlılar ve kadınlar üretim faaliyetlerini gerçekleştirmekte, üretimde atıl işgücü yoğun olarak kullanılmaktadır.
- Türkiye İpekböceği gen kaynağına sahip nadir ülkelerden birisi olup, ülkemizin ihtiyacı olan ipekböceği tohumlarının tamamı Kozabirlik tarafından üretilmektedir.
- Üretime giren ipekböceği tohumu yıllık 6.000 kutu civarındadır.
- Ülkemizin yıllık yaş koza üretimi 170 ton civarındadır.

Yaş koza üretimi genellikle küçük aile işletmeleri tarzında, üreticilerin kendi oturdukları evlerde gerçekleştirilmektedir.

- 2006 yılı rakamlarıyla ülkemizde 22 ilde, toplam 2597 aile işletmesinde yaş koza üretimi gerçekleştirilmiştir.
- Ülkemizde modern anlamda bir otomatik çekim tesisi bulunmadığı için, ham ipek üretimi geleneksel yöntemlerle mancınık adı verilen aletlerle gerçekleştirilmektedir. Ancak Kozabirlik olarak ipek çekimi için yeni bir otomatik filatür tesisi kurulması 2007 yılı yatırım planlarımız arasına alınmıştır.
- 2004 yılı verilerine göre ülkemizde 300 köyde bulunan yaklaşık 25.000 adet el tezgahında ipek halı dokumacılığı yapılmaktadır.
- İpek halı dokumacılığı yapan aile işletmesi sayısı 20.000 civarında olup, yıllık yaklaşık 50.000 m² ipek halı dokunmaktadır.
- Yaş kozadan, ipekli ürünlere kadar olan üretim safhalarında, ürün yaklaşık 14 kat katma değer kazanmaktadır.
- İpek halı Ülkemizin önemli bir ihracat ürünü olup, her yıl milyonlarca dolarlık döviz girdisi sağlanmaktadır.

